

Bruožai

Rašo V. G.

LENKŲ-SOVIETŲ DERYBOS
GEGUŽIO 27 LIETUVOJ
MANDAGUMAS APSIMOKA

Skrajoja gandai, jog Hitleris pradės savo ofensyvą Rusijoje ne kokia kita diena, bet gegužio 15 ir jis traukiasi tiesiai į Kaukazą, jeigu niekas jo nesulaikys.

Kas bent kiek apsipažinęs su karine strategija, tam aišku, jog naziai, kaip ir kiti savo planus laiko didžiausioj paslaptyste ir niekam jų neišduoda. Todėl, jeigu jie iškal no paskelbia puolimų dieną, tai galim būti tikri, jog tai tik burbulas.

Siomis dienomis Londone prasidėjo derybos tarp lenkų valdžios atstovų ir Sovietų Rusijos. Spėjama, jog bus bandoma draugingu budu išrišti sienų klausimą. Pastaruoju laiku gen. V. Sikorski užėmė griežtesnę poziciją ir pakartotinai pabrėžė neužleisias niekam nei pėdos Lenkijos žemės.

Maskvos laikraščiai tą pavadino pilsudskininkų propoganda. Taigi diplomatinis konfliktas atrodo neišvengtinis. Kad užbėgti tam už akių, pradėta naujos derybos, žinoma, tarpininkaujant anglams.

Palyginus mūsų veikimą laike pereito karo ir dabar, matosi didelis skirtumas. Prof. J. S. Roucek knygoje "American Lithuanians" pažymėta, jog anais laikais sutverti fondai surinko šimtus tukstančių dolerių, užlaikė informacijos biurą Washingtone ir Šveicarijijoj; finansavo Amerikos lietuvių Tarybą, šelpė nukentėjusius nuo karo, leido knygas ir panašiai.

O ką istorikai pasakys apie mūsų šiandieninį veikimą? Tur but tik tiek, jog daug projektuota, daug kalbėta, bet to, kas atlika reikia ješkoti su padidintu stiklu.

Gegužio 27 dieną Lietuvos žmonės bus verčiami pasirašyti, jog jie tampa Vokietijos piliečiai. Iš Švedijos ateina žinių, kurios nušviečia tą nazių "gvoltavojimo" politiką. Kiek vienam bus duotas pasirinkimas: padėk savo vardą "Deutsche Volklistai", tai yra tapk vokiečiu, arba bus ištremtas iš savo krašto.

Tie, kurie pasirašys bus verčiami savo vaikus leisti į nazijų mokyklas, tarnauti jų kariuomenėj ir neprisiminti apie Lietuvą. Jau dabar, esą, Lietuvoj eina didelis bruzdėjimas. Tarp žmonių sklaidžia mi slapti atsisaukimai geriau žuti, bet neišsivadėti Lietuvos. Bet tai tik pradžia. Kas toliau gali įvykti, nesunku įsivaizduoti.

Kiniečių ambasadorius Washingtono Dr. Huh Shih, pasižymi nepaprastu mandagumu. Už tai jam tuom pačiu atsimekėjo ir Paterson, N. J. darbininkai. Viename to miesto viešbučiu minėtam ambasadoriui buvo rengiamas bankietas, kuriame jis turėjo kalbėti. Tuom tarpu viešbutyje kilo streikas. Buvo manyta atšaukti bankietą, bet strei-

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

METAI XXXIII

PENKTADIENIS, GEGUŽIO- MAY 8 D., 1942 M.

No. 19

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches Located
in all Principal Cities of the
United States
MAIN OFFICE
840 W. 38rd St., Chicago, Ill.
Yards 4789

Rekvizicijos Liet. Krašte

Tiek Lietuvos Žmonės Turės Pristatyti Vokiečiams Maisto

Londonas. — Švedų laikraštis "Svenska Dagbladet" praneša, jog nazių valdžia uždėjo Lietuvos ukininkams sekancias kontribucijas: nuo kiekvienos karvės pristatyti į metus 60 kilogramų (132 amer. svarus) sviesto, 50 kiaušinių nuo kiekvienos vištos ir 2 ir pusę svarų vilnų nuo avies.

Jeigu kuris ukininkas neišpildys savo kvotos, tai nuo jo bus atimti tie gyvunai, arba jis pats neteks ukio. O jei šiuo atžvilgiu bus pastebėtas "sabotažas", tuomet gal ir kalėjimo bus permažai.

Holandų Mechanikai Dirba Ukrainoj

Londonas. — Vienne Char kovo mieste, prie atstatymo dirbtuvių dirba 400 holandų mechanikų ir murininkų. Vokiečiams pasisekė pataisyti apie 60 nuoš. ukio padargų, kuriuos buvo sugadinę rusai. Nežiurint į tai, darbai laukuose busią atlikti šiam pavasary primityvišku budu.

Neoficialiais pranešimais, amerikiečių kariuomenė irgi dalyvaujanti Madagaskaro salos okupacijoje. Svarbesni prancūzų pasipriešinimo punktai jau esą likviduoti.

Priešo submarinai pakandino vieną norvegų prekybinį laivą. Išlikę gyvi jurininkai sulipo į du laivelius, po dešimt į kiekvieną ir per dvi savaiti pluduriavo audringuose Atlantiko vandenyse, veik be maisto ir vandens. Su jais buvo ir 67 metų laivo kapitonas E. Hansen.

Pagaliau juos pamatė amerikiečių orlaiviai ir atsiuntė pagelbą. Jie buvo nugabenti į Parris Island, S. C.

Rusai Nepatenkinti Propoganda Londone

Maskva. — Bolševikų laikraščiuose "Pravdoj" ir "Izvestijoj" tilpo pranešimas iš Londono, kuriame smerkiama lenkų agitacija už prijungimą prie Lenkijos Baltgudijos ir dalies Ukrainos. Tai, girdi, esą darbas "pilsudskininkų".

Tie plotai, apie kuriuos čia kalbama buvo prijungti prie Sov. Rusijos rugsėjo mėnesy, 1939 metais, tai yra kuomet žlugo Lenkija. Pastaroji dabar reikalauja jų atgal, o Maskva tą vadina "pilsudskininkų" propoganda.

Amerikos Žvalgai Guianos Tankum ynuose, Centralinė Amerikoj

Apdengę Savo Galvas Nuo Daugybės Piktų Uodų, ši Grupė Suv. Valstijų Kariuomenės Maršuoja Miškų Tankumynais, Holandų Guianoje. Dešinėj Matome į Medį Įkeltą Observacijos Bokštą.

Gen. Sikorskio Žodis Apie Vilnių

Lenkų Armija Atmaršuosianti Į Vilnių Per Vokietiją

"Šiandie, po laikino mūsų valstybės sugriuvimo, sugebėjome sutverti užsienyje milioninę disciplinuoatą kareivių armiją, pasirengusią didžiausiems pasiaukavimams. Todėl galime dabar ramiai žiūrėti į ateitį.

"Yra tik vienas kelias vedantis į Lenkiją. Tas kelias eina per nugalėtą Vokietiją į Poznanių, į Katovicus, į Gdyniā, į Varšuvā, į Vilnių, Lvovā, Krakovā — paliausiantis iš grobionių nelaisvės."

Dvi Savaiti Blaškės Atlantiko Platumose

Priešo submarinai pakandino vieną norvegų prekybinį laivą. Išlikę gyvi jurininkai sulipo į du laivelius, po dešimt į kiekvieną ir per dvi savaiti pluduriavo audringuose Atlantiko vandenyse, veik be maisto ir vandens. Su jais buvo ir 67 metų laivo kapitonas E. Hansen.

Rusai Nepatenkinti Propoganda Londone

Maskva. — Bolševikų laikraščiuose "Pravdoj" ir "Izvestijoj" tilpo pranešimas iš Londono, kuriame smerkiama lenkų agitacija už prijungimą prie Lenkijos Baltgudijos ir dalies Ukrainos. Tai, girdi, esą darbas "pilsudskininkų".

Tie plotai, apie kuriuos čia kalbama buvo prijungti prie Sov. Rusijos rugsėjo mėnesy, 1939 metais, tai yra kuomet žlugo Lenkija. Pastaroji dabar reikalauja jų atgal, o Maskva tą vadina "pilsudskininkų" propoganda.

Amerikos Žmonės Dar Nedaug Tejaučia Trukumų

Nors ir suvaržius, arba apribavus kaikiurių dalykų pardavinėjimą, amerikiečiai gyvena prabangose, palyginus su tuom, kas yra Vokietijoj, Anglijoj, arba Italijoj. Maisto, drabužių ir kitokių dalykų gauti gauti kiek tik nori. Vokietijoj nenupirksi naujo "siuto", jei dar senas nenudevėtas; moteriškė turinti dvi sukneles, negaus leidimo trečiai. Maistas ten jau apribotas nuo 1935 metų.

Anglijoj be kortelės negausi sviesto, lašinių, kiaušinių, ar batos, surio. Griežtai kontroliuojamas ir kitų dalykų pardavimas. Akyvaizdoj šio visko mums nėra pamato nusiskusti "trukumais".

Indijoj Netruksta Savanorių į Armiją

Ne Visi Klauso "Pranašo" Gandhi Paskelbto Nesipriešinimo

Kai japonai atsidurė prie Indijos sienų, tai indų vadas Mahatma Gandhi paskelbė, jog užpuolikams nereikia priešintis su ginklu rankoje, bet užtenka nekooperuoti su jais. Toks manifestas galėjo tik padrašinti japonus puliti tą kraštą.

Vienok patys žmonės kitaip galvoja, negu jų vada. Kiekvieną mėnesį apie 50,000 indusų stvoja savanoriais į angliū kariuomenę ir neužilgo jos bus pusanthro miliono. Indija taip pat turi didesles amunicijos dirbtuves ir daug geležies.

Vilniuje Sušaudė 16 Asmenų

Stockholm. — Vokiečių laikraščiai paskelbė, jog specialis tribunolas Vilniuje nuteisė mirčiai 16 asmenų už pasipriešinimą naziams. Kokios rusies tas pasipriešinimas — nepasakoma.

Po Šio Karo Vokietijai Nebus Pasigailejimo

Siulo Paimti Ją Nagan, kad Daugiau Negalėtų Sukelti Karų

New York. — Žinomas kolumnistas Westbrook Pegler išsireiškė savo nuomonę, kad po šio karo Vokietija but paimta griežton kontrolėn ir su ja pasielgti taip, kaip Hitleris pasielgė su Lenkija. Du syk Amerika stojusi ginti Europos ir pasaulio civilizaciją nuo vokiečių ir to jau turėtų užtekti.

Hitlerio Kariuomenė Yra Išmėtyta Po Visą Europą

Iš Viso Jis Turi Dabar 7 Mil. Kareivių

Pavasariui atėjus prasidės naujų kovų rytų Europos fronte. Abi pusės smarkiai ruošiasi prie puolimų ir apsigynimo. Esą patirta, jog Hitleris dabar turi septyniū milijonų armiją, 30,200 tankų ir 10,000 pirmos linijos orlaivių. Bet ne visos tos pajėgos yra rusų fronte.

Rusijoj sutrinkta trys milijonai vokiečių kareivių ir vienas milijonas italų, vengrų, rumunų ir kitų. Iš viso 280 divizijų. Libijoj yra 135,000 ašies karių, po vadovybe gen. Roemel. Okupuotoj Europoj išmėtyta mirš milijono. Prancūzijos, Belgijos ir Holandijos laikoma 18 divizijų, arba 275,000 vyrų. Norvegijoj — 100,000; Čechoslovakijoj — 150,000; Jugoslavijoj — 200,000.

Toks išblaškymas pajėgų su kelia abejones, kad jis galėtų šią vasarą suardyti rusų frontą ir pasiekti Uralą.

Gimimų Skaičius Padidėjo

Palyginus su pereitais metais, gimimų skaičius Suvienuose Valstijose pašoko 9 nuoš. Daugiausia, tai Washingtono ir Californijoj.

Japonų Laivynui Suduota Smugis

Stalinas Jau Kitaip Kalba Apie Lietuvą

Bet Ar Tai Reiškia Sovietų Politikos Pasikeitimą?

Minint darbininkų šventę, Stalinas pasakė karingą kalbą, kurioje jis dalinai palietė ir politinius siekius. Vienoje vietoje jis pažymė:

"Neturime tikslo užimti sveitimas valstybes! Musų tikslas yra aiškus ir kilnus. Norime paliausuoti Rusiją iš vokiečių fašistų rankų. Trokštame išvaduoti savo brolius Ukrainoj, Maldavijoj, Baltgudijoj, Lietuvoj, Estijoj, Karelijoj nuo gėdos ir pažeminimo, kuriam dabar jie atsidurė ne iš savo valios."

Vienas amerikiečių laikraštis, išcitavęs aukščiau paduotus žodžius, prideda štai ką: "Į tuos žodžius verta atkreipti dėmesį, nes jie reiškia permainą Stalino nusistatyme. Dar tik prieš tris mėnesius Stalinas kalbėjo apie iškėlimą sovietų vėliavos Lietuvoj, Latvijoje ir Estijoje. Šiuo syk jis mini tik išliuosavimą, pabrėždamas, jog Rusija neturi tikslo užgrobti sveitimas valstybes..."

Bet kas yra ant liežuviu, ne visada buna širdyje. Stalinas šiandie gali pasakyti vieną, o rytoj — visai ką kitą.

Sušaldys ir Medžio Išdirbystė

Washington. — Valdžia ne užilgo sušaldysianti ir visą piauštųjų medžių atsargą, naudojamą statyboje. Paliesta bus ir rakandų išdirbystė, nes ji bus įkinkyta į gaminimą medinių orlaivių, sklandytuvų ir amunicijos reikmenų. Atlantiko pakrančio valstijose nuo gegužės 15 dienos prasidės gazolino "kontrolė". Taigi tukstančiai asmenų nebegalės ten praleisti atostogų.

Surado Tinkamą Vardą Dabartiniam Karui

Kai daugelis laužo galvas kaip pavadinti šį karą, tai viena mergina, iš Melburne, Australijos be didelio vargo surado atsakymą. Australijos premieriui Curtinui ji pasiuntė tokią kombinaciją:

NEW
ERA
WAR

Tuos žodžius galima skaityti ir šonus ir iš viršus ir apačią ir vis vien gausi tą patį. Išmisinga kombinacija, bet vargiai, ar ji prigys.

Šiomis dienomis Prahėje tapo sušaudyta 500 čekų už pasipriešinimą naziams.

Didelė Jūrų Kova Prie Solomono Salų

Pastotas Kelias Priešo Veržimuisi į Australiją

Tarpe dviejų laivynų: anglo-amerikiečių ir japonų tęsiasi atkakli kova už pirmenybę Australijos pakrančiuos. Iki šiam laikui paskandinta keliolika japonų karo laivų ir nemažai apdaužyta. Susirėmi mas vyksta prie Solomono salų, kurios yra į rytus nuo Australijos.

Matyt japonai atsiuntė čia savo laivyną, kad atkirsti kelią tarp Amerikos ir Australijos ir paruošti dirvą naujiems užkariavimams. Bet šioje vietoje jie užtiko stiprią amerikiečių ir anglų pajėgą, kuri priėmė japonų iššaukimą. Kol mušis dar nėra baigtas, sunku pasakyti apie vieną ir kitų nuostolius.

Nepatenkintas, Kad Vietoj Vandens Surado Aliejų

Po savo viešbučiu netikėtai užtiko aliejaus versmę T. Lamentia, iš Houston, Texas. Jis norėjo iškasti šulinį ir gauti gryno vandens. Bet bekasant išsiveržė aliejus. Savininkas tuomi nepatenkintas, nes juk tokio skystimo jo svečiai negers.

Rusai Pralaužė Suomii Frontą Šiaurėje

Vokiečiai Patvirtina Pasitraukimą

Rusų armijos pradėjo smarkius puolimus Leningrado ir Murmansko frontuose. Šiaurės linkmėj jiems pasisekė užimti keletą vietų ir pralaužti suomių-nazių linijas, nuo 8 iki 11 mylių gilumon. Berlyno radio tą netiesioginiai patvirtina.

Rusų ofensyva šiaurėje turi tikslo apsaugoti uostus ir kelią per kurį amerikiečiai ir anglai siunčia rusams pagelbą.

Katė Sukandžiojo Vyrą

Chicago, Ill. — Įnirtusi katė užpuolė Elmer Anderson, 40 metų, ir apkandžiojo jam abi rankas. Pastarosios taip sustrino, jog nuvežus į ligoninę pasirodė, jog nukentėjusio kraujas yra užnuodingas.

Hitleris paskyrė okupuotai Prancūzijai naują gestapo viršininką, gen. Oberg, kuris pavartos geležinę ranką.

Worcester, Mass. Margumynai

INTRYGOS NEVYKSTA; SVEČIAI IŠ SOUTH BOSTONO; PRIEŠ KELIOLIKĄ METŲ; MOTĒRIŲ "GOOD TIME" IR KITI DALYKAI.

Žinomas biznierių, nejudomo turto pardavėjas Ambrozazs Blazy, prisirašė prie Lietuvos Rėmimų Draugijos balandžio 26 d., 1942, suvažiavime So. Bostone, sumokėdamas \$5.00 narystės duoklių. Reikia, pasitraukę iš inžinieriaus draugystės. Tai geras ženklas ir garbė p. Blažiu.

Tas garsus inžinierius, kuris tokiu dideliu patriotu apsimetęs, o dirba provokatoriaus darbą. Jis skundė Mass. Valstijos departamentui Lietuvai Remti Draugiją, kad negautų čarterio. Bet mągis ant uodegos nunešė jo važinėjimą į State House Bostonan. Tas triukšmadarys giriasi per Worcesterio lapelį, kad tik jis yra Lietuvos prietelis. Matot, kuris iš jo yra "prietelis". Tai vilkas avies kailyje.

Lietuvos Konsulas adv. A. Shallna, žmogus yra kaip aukso obolys. Jis daug dirbo dėl Lietuvai Remti Draugijos čarterio gavimo, nieko neimdama už taip sunkų darbą. Worcesterietyje jis labai populiarius.

Prieš keturias savaites "Amerikos Lietuvos" tikrinio pasauliui, kad Lietuvai Remti Draugija neturi ir negaus čarterio. Matyt, prasti pranašai. Lietuviškas priežodis sako: "šunies balsas į dangų nuneina".

Aną dieną užėjau pažūrėti pas Damininką Mažeiką, žinomą ekspertą, kuris užlaiko švirią plaukų kirpimo įstaigą, 89 Ward St. Žiūriui, pasidėjęs "Sandarą" ant stalo studijuoją liuoslaikiu. Sakau: "Ponas Mažeiką, užsirašyk "Sandarą". Jis atsakė: o tik pasiskolinai draugą; dar pažūrėsiu kaip atrodo ir kitą kartą kaip užėisi, tikrai užsirašysiu". Lauksiu, Damininkai.

Praeitą sekmadienį, tai yra gegužės 3 d. lankėsi Worcesterietyje Juozas Arlauskas su savo žmona Jūlyte. Taipgi ir ir uošviai p-nai Platukiai, ir švogeris, Arlauskienės brolis, Juozas Platukis, lankėsi pas p-nios Platukienės seserį — Jevą Butkevičienę, 3 Wade Street.

P-nai Dailydai, žinomi Worcesterio veikėjai, surengė savo dukrelės J. Dailydaitės "Shower Party", kuri neužilgo apsives. Pirmu kartu mačiau savo gyvenime tiek daug žmonių, kaip pp. Dailydų surengtame pokilyje. Mat, ponai Dailydai visuomet ir visur dalyvauja.

J. Krasinską metė krautuvių se dirbęs ir pradėjo darbuotis dirbtuvėje "Defense Work". Dabar turi daugiau laiko veikimui.

Kleofas Zurlis, buvęs seniau sandarietis ir korespondentas, dabar geras veikėjas, mano grįžti prie Sandaros.

Kleofai. "come on"!

Worcesterietyje per pastaruosius porą metų pusėtinais daug išmirė pus-amžių vyrų ir pasiliko daug našlių. Dabar tos našliukės paprasto buriais lankyti karčemas. Pasigavę kokį seną jaunikaitį, ar tai užsilikusį našlį geria. "Eye-bolį", Canadian Club" ir tt. Vėliaus prasideda varžytinės ir tanciškai prieina prie karo už plaukų.

Nesakau, kad visos tą daro. Bet didžiojoje taip yra.

Man prisimena kaip keliolika metų atgal Worcesterietyje buvo seimai Sandaros ir Tėvynės Mylėtojų D-jos. Į tuos seimus atvyko Karpiukas, iš Clevelando. Paprastai tuo laiku oras pusėtinais šiltas, o Karpiukas buvo užsidėjęs "legensius" ant čeverių ejo su lazduke. Jam Einant Endicott gatve užpuolė burys vaikų. But užbadę tą komedijantą, tik iš kur tai pasisuko Petras Dėdynas ir išgelbėjo Karpiuką iš tų "šarančių".

Dabar Karpiukas taip puola Sandarą, Viniką, Tyšliavą ir kitas jam nepatinkamas ypatas. Tas žmogus visą amželį dirbo atbulai, kaip vėžiukas.

Gegužės-May 3-čią, Lietuvos Republikonų Party turėjo pirmą pikniką L. P. Kliube, taip vadinamam "Bungalow" — vasarnamyje. Turėjo gerų pasekmių. Juozas Pupka, J. Dirvelis, S. Civinskas, Vincas Jaudegis ir kiti dirbo prakaituodami. Sako pusėtinais liko pelno.

Juozas Nevis (Neviackas) yra geras golfo expertas. Sakoma jau yra supliekęs geras golfininkus. Juozai, laikykis, nepasiduok! — Koresp.

Vilimo Taruškos Užėiga So. Bostone Perkelta Naujon Vieton

Vilimas Taruška perkėlė savo tavern ir restoraną į naują vietą, kuri randasi 92 "A" St., kampas 3-čios gatvės, So. Boston. Mass. Tokiu būdu ir kviečiame visus geros valios lietuvius paremti p. V. Tarušką aplankant jo įstaigą.

V. Taruška yra malonus žmogus ir visada prisideda aukomis paremti lietuviškas draugijas ir pačią Lietuvą, tai tokiu būdu ir mūsų pareiga paremti jį — J. Arlauskas.

Kuris Neatsiimtė Gražos?

Laike sandarietį bankieto, kuris įvyko balandžio 26 dieną, New Haven, Conn. tu las asmuo prie tikitukų neatsiimtė gražos. Kuris atsimins tą padaręs — te kreipias į 111 First St., Hamden, Conn.

Aukščiausias pasaulyje gelžkelis yra Andų kalnuose, Pietų Amerikoje. Tai linija, kuri jungia Argentiną su Chili.

SLA. Komisijos Pradėjo Kelti "Riaušias"

Tikrina, Jog Dabartinėse Aplinkybėse Jos Nieka Negali Veikti

Tenka patirti, jog beruošdamos savo raportus SLA. seimui, įvairios komisijos nusiškundžia, kad pildoma taryba paneigusi jų teises ir nuostojus skaitytis. Vienos komisijos pirmininkas pareiškė: "Seniau mes dar galėdavom šį bei tą pasakyti, dabar niekas nesiklausa mūsų nuomonės ir su ja nesiskaito."

Aišku, kuomet taryba pati viena riša išlaidų atlyginimą komisijos nariams, tai pastarieiems tenka ir pašto ženklus pirkti iš savo kišenius. O prirengtos ir pasiūstos tarybais rekomendacijos, paprastai nuneina į gurba. — Senas Narys.

Žiezirbos

Lietuva Atsistatys Nepriklausoma Valstybe

Nenusiminkime, jeigu šiandien Lietuva užimta svetimų barbarų ir jos nepriklausomybė žuvus. Pereis gal dar per Lietuvos žemėlį svetimos orbijos: sunaikindamos dalinai miestus ir kaimus, kaip kad ir praecių. Su pagalba demokratinių tautų Lietuva vėl atsibudavos ir su geresniu upu, nes bus užtikrinta, kad daugiaus karų nebus. Pereitame kare demokratinės tautos padarė klaidą nesunaikindamos vokiečių karinės mašinos ir jų karinio upo. Šiuo sykiu demokratija yra užsimojus praecieties klaidų nekartoti.

Su militarizmo žuvimų žmonių tautos atgaus kurybinį upą ir mūsų naujoji gentrytė ir vėl atstatys dar gražesnę ir laisvesnę Lietuvą.

Vaistas Nuo Šalčio

Medicinos mokslas daug stebuklų yra padaręs žmogaus ligų gydyme paskutiniaime šimtmeityje. Bet paprastai išrodančio ir nuolat pagonamo šalčio patys daktarai negalėjo greitai išvengti.

Dabar daktarai O. S. Fowler ir P. Carson vienos valstijų daktarų divizijos suvažiavime raportavo, kad jie surado nusistovėjusio (stale) alaustiklės keistą mikroba, kurį užvardino bacillus alkoliogenes, nes jis alkoholizuoja gyvas cėles St., kampas 3-čios gatvės, So. Boston. Mass. Tokiu būdu ir kviečiame visus geros valios lietuvius paremti p. V. Tarušką aplankant jo įstaigą.

Kaip Pasiklosim, Taip ir Išmiegosim

Senoji Amerikos lietuvų veikėjų eilė mets po meto retėta nueidami amžinon ramybėn. Daugelis jų jau mažai kas ir beatmena. Gi tų lietuvų veikėjų eilės retai kur yra užpildomos jaunesniųjų. Amerikos lietuvių ateitis yra klaidki ir nedžiuginanti. Del ko taip yra? O todėl, kad ne visi auklėjame savo vaikus ir dukteris mylėti tėvų kalbą ir praėitį. Didžiama mūsų jaunimo palinkusi prie išstipimo šios šalies mišrumo puode. O

Apie Ivaivius Dalykus

Nazių "Garbės" Žmonos

Vokiečių kareiviams, esantiems okupuotose kraštuose, yra leidžiama turėti "garbės" žmoną, nors kitą, tikrąją, jis ir turėtų Vokietijoje. Toji antroji pasirenkama iš tų merginų, kurios atvyko dirbti iš Vokietijos, arba vietinių. Jei gimsta kudikis, tai pastarasis siunčiamas į tikrąją Hitlerio žemę išauklėjimui nazių dvasioj.

Senovės Lietuviai ir Dievilis Perkunas

Kai kam gal atrodo, jog mūsų protėviai labai bijojo savo dievo Perkuno, kuris buv valdęs visus kitus dievus

visgi mūsų jaunimas galėtų buti ir gerais šios šalies piliečiais, ir gerais lietuviais.

Tėvai yra jaunatvės skulptoriais; ir kaip jie nulipdys, taip jų apdirbtųjų medžiaga atrodys. — A. Brijunas.

ir buvęs labai rustus. Tačiau, vėlesni tyrinėjimai rodo, kad anų laikų lietuviai ne tik nedrebėdavo prieš Perkuną, bet su juo į derybas ir net ginčius eidavę.

Kreipiantis į jį lietuviai, paprastai sakydavo: "Perkune, dievaiti! Nemušk ant mano jėgų to kipšo, melsiu tavę šia lašinių paltim". Jeigu jau su lašinių šmotu buvo galima permaldauti tokį dievą, kaip Perkunas, tai jo ne kokio buta.

Medis, Kuris Gamina Elektra

Vienas didžiausių gamtos stebuklų yra medis, kuris gamina elektriką. Jis auga Indijoje. Jo lapuose yra tiek elektros, kad palietus juos ranka, supurto visą žmogų. Daugiau sia jėgos jis turi po pietų, o mažiausia nakties metu.

Suvaržius elektros vartojimą Suvienytose Valstijose, ar ne vertėtų ir mums pasisodinti tokių medžių, kurie siųstų elektrą tiesiai į namus?

Nudegus pirštą, uždėk ant tos vietos tuojau miltų, ir skausmo nejausi. Miltai apsaugo skausmą nuo šalčio oro.

PIRKITE MOTINOMS DOVANAS
PROGRESS KRAUTUVĖJ DIDIS 10-TAS PAVASARINIS IŠPARDAVIMAS

SIULO DIDĮ PASIRINKIMĄ NAUJAUSIŲ, GRAŽIAUSIŲ PREKIŲ IR ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS VISAM CHICAGOS MIESTE

DIDELIS PASIRINKIMAS PARLOR SETŲ Del Papuošimo Gražiausių Kambarių, Progress Krautuvių Galima Pasirinkti už Sumažintas Kainas, nuo — **\$44.50 iki \$195.00**

EILIŲ EILIOS MIEGAMŲJŲ KAMBARIŲ SETŲ Iš Pagarsėjusių Amerikos Dirbtuvių; Sumažintos kainos. Duoda Progos pasirinkti nuo — **\$46.75 iki \$198.00**

PECIAI — DEL VIRTUVIŲ IR APSILDYMO DABAR Randasi PROGRESS Krautuvių vien tik Gerųjų Išdirbysčių ir Naujausių Madų už Nepaprastai Žemas kainas Pasirinkimas nuo — **\$19.75 iki \$209.50**

Gražiausi Kaurai — Puikiausai Vaikų Rakandai ir visi Kiti Maziem ir Dideliem rakandų dalykai bei namų Reikmenys randasi PROGRESS Krautuvių ir galima **PIRKTI NŠ SIŲ DIENŲ MAŽIAUSIAS KAINAS!**

PROGRESS FURNITURE CO
3222-24-26 So. Halsted Street
PRIE 32-ROS GATVĖS

Bazaras Raudonojo Kryžiaus Naudai

Praeitą penktadienį aš labai nustebau kiek daug jau yra puikių dalykų, kuriuos moterys yra pasiuvusios ir nuėmusios. Tie dalykai yra surinkti del bazarų, kurį Darius Girėnas Red Cross vienatats rengia gegužio 17 d., Dariaus Girėno svetainėj, 4418 South Western Ave.

Taigi, atsilankydami į šį bazarą jus ne vien įsigysite gražius daiktus, bet taip pat padėsite Raudonajam Kryžiui, nes šis bazaras yra rengiamas tam tikslui ir visas atliekamas pelnas bus Raudonajam Kryžiui atiduotas.

Kas norėtų aukoti del bazarų ir Raudonojo Kryžiaus, prašome pašaukti pirmininkę Raudonojo Kryžiaus vienatats, p-nią H. Kareivą, Yards 5350, arba p-nią Balčiūniene, Virginija 2611, už ką mes busime labai dėkingi.

— Marian Sebastian, Publicity Com.

Apie Prieglaudą Musų Seneliams

Labdaringa Sąjunga per daugelį metų rengėsi pastatyti lietuviams seneliams namą. Šis ilgas visų lukėsysis išsipildė. Ukis buvo nupirktas, namas gražus, murinis, trijų aukštų pastatytas.

Bet stokuojant finansams, dar vidus pagyvenimui neįrengtas. Daugelis senelių, kurie čia vargsta miesto beismenuose laukia kada bus užbaigtas šis namas.

Atsilus orui, gal visuomenės ranka pasidarys duosnesnė. Gal sąjunga susilauks didesnio parėmimo. Daug yra lietuvių senelių, kurie beismen-

J. HERTMANAVIČIUS
Insurance — Notary Public
Apdraudžia namus, rakandus, biznius, langus, automobilius ir tt.
Padarė Kontraktus, Mortgicijus, Leasus ir tt.
840 W. 33rd Street
Chicago, Illinois
Phone Yards 4789

Phone Boulevard 7258
LIEUVIŲ ISTAIGA
MONARCH
Wine and Liquor Store
3529 So. Halsted St.
Chicago, Ill.

WINKLER FULLY AUTOMATIC STOKERS
"The Most Economical Heat in the World!"
That is what you can tell all of your friends, too, when you have your home automatically heated with a Winkler Stoker. No more ashes to shake -- no more smoke or soot. No trips to the basement in the early morning. Most Winkler installations result in an immediate saving that more than pays for the stoker. Install in your present furnace.

RAY ALTER
3251 N. Western Ave. — Chicago, — Tel. BOULEVARD 9406

EASY THREE YEAR TERMS
NO DOWN PAYMENTS
IMMEDIATE SAVINGS

Skaitykite "Sandarą"

MODERNISKAI ĮRENGTA
Fotografavimo Studija
Visų Rusių Nuotraukos

W. J. STANKUNAS
FOTOGRAFAS
3315 So. Halsted Street
Tel. YARDS 1546

TALBOT 5208
MARTIN WALULIS
KAILININKAS
BRANGIŲ KAILIUKŲ Darom Pagal Užsakymą Senus Perdiram Pagal NAUJAUSIĄ MADĄ
1854 Dorchester Avenue
Dorchester, Mass.

MARGUTIS
"DIENŽODIS" LEIDZIAMAS NUO 11 BALADŽIO, 1932 1450 Kil. — 10-TI METAI
WHFC
Sekmdieniais—1 val. popiet Darbo Dienomis—9:30 v. v.
• PENKTADIENIAIS
• ŠESTADIENIAIS
7 val. vakare
Englewood 5883-5840
P. CONRAD
FOTOGRAFAS
Dar gražiau, moderniškaiau įrengta.
420 WEST 63RD STREET

Direct Echoes

(AIDAI)

Facts — Humor — Literature — Gossip — News

No. 19 — May 8, 1942

VOLUME XIII

„Birutė“

An Invitation to a Banquet

The merry month of May is with us again. Mother's Day is second Sunday of the month and this year besides being Mother's Day it is also the day the Chorus is giving a banquet for Mr. Byanskas on the Tenth Anniversary of his being with Birutė. So one and all join us at Syrena Hall, 4270 Archer Ave. at 5:30 in the afternoon on Mother's Day, May the 10th. Help us celebrate Mr. Byanskas being our chorus director for such a long time.

Lately not many of the members have been coming down to rehearsals but the few of us that show up can say that we have a good time singing. It is more of an all request rehearsals. Anyone who has a suggestion on what to sing speaks up and we usually sing the selection. Why don't more come down and join in the fun. Remember we rehearse every Friday evening.

Last week we were short on tenors so Ed Gedwill became a tenor for the evening. I am wondering if the sopranos were to be short, would Ed. become a soprano?

It is unusual not to see Mary Barnett early at rehearsals. Her civilian defense duties keep her busy the early part of the evening and it is almost ten before she can show up.

Don't forget the banquet this coming Sunday at Syrena's. — "Bones".

Germanization Continues in Lithuania.

The radio stations of Vilnius and Kaunas are under German control. They are often connected with the transmission stations of the Reich. Church services and sermons have disappointed from radio programs. The last church service on the Kaunas radio radio was heard on Christmas day.

An article published in "Deutsche Zeitung im Ostland" asserts that the City of Vilnius was built and for many centuries dominated by the Germans and, therefore,

is supposed to be a German town. This claim is without historical foundation. Further more, it may be noted that the German population of that city at the outbreak of the present war was only about 1000 persons.

The Germans have by decree changed the Lithuanian name of the locality Zarasai into a purely German name, Oserssee.

The Lithuanian daily "Laisvė" (Towards Freedom) published in Kaunas, is selling 120,000 copies daily, whereas the German daily "Kauenser Zeitung" published in the same city sells only 1200 copies.

It has been announced in Kaunas that daily papers can be ordered for only one month in advance; weeklies for three months only.

All schools in Lithuania were ordered to end the school year by April 1, 1942. The reason given is danger of epidemics.

Informally Speaking

"The man who gives in when he is wrong", said the orator, "is a wise man, but the man who gives in when he is right is..." "married", said a weak voice in the audience.

Corporal: "What would you do if you were in my shoes?" Sergeant: "Get a shine".

Professor: "Are you sure this story is original?" Student: "Certainly it is."

Prof.: "Heavens be praised. That I should at last meet Rudyard Kipling."

Daughter: "But dad, don't you believe that two could live as cheaply as one?"

Dad: "Recon yer right. Your mother and I are living as cheaply as you."

Court: "Now Finnegan, what have you to say to this charge of deserting your wife?"

Finnegan: "But I not a deserter. I am only a refugee."

THE ALLIES' HIDDEN FRONT

Resistance is still young in Estonia, Latvia and Lithuania, but they are learning rapidly

Observation

This I've noticed down the years,
If a marriage happy stays
Always plainly this appears:
It's the husband who obeys.

Two Sides

Words of wisdom oft I ponder:
"Absence makes the heart grow fonder",
And sentiment of differend kind,
As "out of sight is out of mind"
I've tried them out — both true,
The first fits me, the second — you.

Hold It, Goodfellows!

Aviation cadets at Goodfellow Field, San Angelo, Texas, grapple with a billowing parachute on a windy day. You'll appreciate the difficulty of their task if you have ever opened up an umbrella in a gale.

Lietuviai Amerikos Sferose

Apie Garsią Chicagos Lietuvių Šeimą Smardack

Kokiose sąlygose Augo Chicagos Pašto Sekretorius Bruno Smardack

Bruno A. Smardack. Post Master's sekretorius lietuvis ir jo sesutės Stefanija, Laura ir Eva išrinko nepaprastai gražų paminklą atminimui mirusių tėvelių ir brolio. Jų brolis mirė 1913 metais, tėvas birželio 16, 1940 metais ir motinėle kovo 23, 1942 metais. Vi sį yra palaidoti Sv. Kazimiero kapinėse. Tad likę šeimos nariai daro šią brangią atmintį mylimų tėvelių ir brolio. Paminklo visą meniską darbą ir statybą atliko Venetian Monument Co., kurioje per daugelį metų darbuojas už parduotuvę Nikodemus Kulys. Paminklas bus pastatytas pirmą Vainikų Dienos (Decoration Day), tad dalyvaujantieji ge-

the techniques being perfected in the other countries where German armies are quartered. The three former Baltic States are just three more areas where Hitler is forced to send his police troops.

"Germany is trying desperately to quell resistance, but the effort has so far done little more than to bring on new waves of sabotage, new methods of evading Nazi detection... The peoples of the 15 countries now overrun by Nazi troops know that they cannot win by themselves. But they can continue to pour sand into the gears of the Nazi war machine. They can be the plowmen for the future Allied reapers."

"Fact Digest", April, 1942. Christian Science.

Leads in Iceland

Maj. Gen. Charles Bonesteel of the U. S. army, who has assumed command of all American and British forces in Iceland. Most of the troops stationed in Iceland are American.

gužės 30 d., kapų iškilmėse galės pamatyti šį nepaprastai gražų paminklą, kuris tą dieną bus pašventintas.

Norisi keletą žodžių parašyti apie šios garbingos lietuvių šeimos vieną narį, Amerikos Pašto Chicagoy Sekretorių Bruno A. Smardack.

1910 metais, Bronio tėvai, Aleksandras ir Stefanija atvažiavo į Chicagą iš Spring Valley, Ill. ir apsigyveno lietuvių didžiausioj kolonijoj, Bridgeporte. Čia Broniui prisijėjo lankyti ir šv. Jurgio parap. mokykla. Tėvai labai džiaugėsi vyresniu suneliu Broniu, nes jis šviesių plaukų, lietuviško apvalaus veido augo į gražų ir aukštą vyrą, ir jame matėsi nepaprasti gabumai. Iš jaunų dienų jam sekėsi mokslas ir darbas, kurį tik užimdavo.

Budamas 17 metų įsigijo ir valdė krutamų paveikslų didelį teatrą. Nuo 1920 metų jis pradėjo dirbti pašto; (Post Office) ir užima Postmasterio sekretoriaus vietą. Per jo rankas eina visas Pašto vairavimas. Jį ofise galima pamatyti tik padarius sutartį (appointment), kitaip neprileidžiama. Kad ir pietų laike, jam tarnas atneša valgį į raštinę. Man kaipo lietuviui pirmą kartą atsilankius Pašto Sekretoriaus ofisan, gautą nepaprastą išpušis: žiuriu ant stalelio guli visi Chicagoy išeinanti lietuviški laikraščiai ir Lallo lietuvių ir anglų kalbos žodynas. Pasikalbėjus su juo, malonu pasakyti, kad nors čia gimęs ir augęs, vienok labai gražiai lietuviškai kalba. Garbė mums Chicagos lietuviams, kad tokioje aukštoje ir atsakomojoje vietoje turime lietuvių inteligentą Bruno A. Smardack.

Bronius yra vedęs lietuvių Lina Karvelis 1923 metais. Šių jaunų lietuvių inteligentų auga graži šeimynėle; Bruno Jr., Laverne ir Dorothy.

S. m. kovo 23 d. nelaukta mirtis atėjo į Smardack šeimą ir paėmė jų mylimą motinėle Stefaniją. Didelis širdies skausmas buvo netekusiems motinėlei: Broniui, Stefanijai, Laurai ir Evai. Liudėjo jų giminės, draugai ir pažįstami. Lankė karstą daugybė žmonių, įžymus miesto ir pašto valdininkai. Visi reiškė gilią užuojautą Broniui ir jo sesutėms. Laidotuvės buvo labai išpuodingos ir graudingos.

Dabar pastangom Broniaus ir jo sesučių statoma šis didelis ir gražus paminklas, kuris liudys, kad čia yra palaidota lietuvių aukštoji inteligentijos šeima. — Sulyk.

Kur Visus Jungia Bendra Ideja ir Tikslas

Rašo M. Vaidyla

Nors vėtros užty Aplink mus, širduže — ko bijai? Jej tarpe mus vienybė bus, Lietuva nepražūs!

Keliaudamas iš vienos kolonijos į kitą ir sutikdamas ten burelius nuoširdžių lietuvių, kurie rūpinasi savo tautos reikalais, pajunti džiaugsmą ir giliau įsitikini, kad ne viskas taip blogai yra kaip tuli pesmistai įsivaizduoja. Lietuviškas judėjimas šioj šaly dar turi gražiai ateiti, tik nereikia to judėjimo tyčia trukdyti, sukant jį į sunkius.

Pirma aplesiant savo aprašinėjimai So. Bostoną, kuriam išbuvo ištiesą savaitę, paminišiu keletą įstaigų ir jose esančias ypatus, su kuriais teko susitikti. Nepaprastai daug darbotumo parodė čia Sandaros moterų klubas, kuris ruošia pramogas, vakarines ir šiaip dalyvauja tautiniai ir kulturiniai darbe. Veikliausiomis klubo narėmis yra p-nios: J. Perminienė, J. Arlauskienė, E. Jakubauskienė, O. Zokaitienė, O. Stasiulienė, Alb. Mežiurienė, p-lė Bronė Navickaitė, Em. Kiburienė, Anna Johnson, Jieva Norkunienė, p-ni Lušienė, ir kitos. Tai stiprus veikimo vietas, kokiu gali pasididžiuoti bile kuri Amerikos lietuvių kolonija.

Stipri ir pastovi kaip lietuviškas ažuolas yra ir Sandaros 7-ta kuopa, S. Bostone, kuri turi daug narių, 900 dolerių išdė, savo namų ir žymių veikėjų, tarpe kurių yra: S. Jakubauskas, J. Arlauskas, J. Lekys, P. Yankus, St. Naudžiūnas, J. Kirmilavičius, J. Kapocūnas, S. Kontautas, V. Janulevičius, J. Tuinila, B. Tumavičius, P. Jakubėnas, St. Čižius (Chase), K. Mereškevičius ir daug kitų. Jiems sekasi dirbti dėl to, kad jie atlieka viską kooperuojant vieni su kitais ir giliai įsitikinę į tą tikslą ir idėjas, kurias atstovauja Sandara. Jų nuostūmas patraukia vietinės visuomenės simpatiją ir paramą.

Viename savo pirmesnių aprašymų, aš pažymėjau, jog planuojant mūsų veikimą atėjai, daug ką galėtum pasikolinti iš Bostoniečių, o už tą paskolą jie "nerokuos" jokių nuosimčių.

Antradienio vakare, pp. B. Tumavičių namuose buvo suruoštos vaisės. Užkandžių, valgių ir gėrimų buvo įvairių įvairiausių, kaip pirmos klasės viešbutyje. Atvyko ir dele gacija iš Norwood, Mass. — p-nai J. Pečiuliai, p. J. Versiackas, p-ni Iz. Vasiliauskienė ir kiti. Čia turėjom atvirų ir širdingų pasikalbėjimų visokiais klausimais. Vienas, kitas užpylė mums, Chicagiečiams pipirų už neatlikimo, jei ne vieno, tai kito dalyko. Bandžiau paaiškinti, o kai kur ir pasiteisinti.

Sekančią dieną, įvyko pasitarimas Sandaros svetainėj, So. Bostone kur apkalbėjom visą eilę klausimų, ypatingai tuos, kurie paliečia Lietuvą. Teko pareikšti nuomonę link prez. A. Smetonos, santykių su "simtaprocentiniais". Lie-

Aplankius Mass. Lietuvius

tuvos vadavimo akcija, Amerikos Lietuvių Tarybą ir pan. Pirmininkavo p. P. Yankus, kuris moka rimtai ir gražiai vestį susirinkimus.

Čia dalyvavo nemažas burys veikėjų. Jie pareiškė visokių minčių, bet galų gale viskas susikristalizavo į vieną: sandariečiai, laikydamiesi tautiniai demokratinės linijos ir vieningomis pastangomis turi dalyvauti Amerikos gynime ir sykiu rūpintis Lietuvos išvadavimu, kaip atskira grupė, arba bendradarbiaujant su kitomis srovėmis. Šiuose klausimuose nuomonių skirtumo pas mus nebuvo. Pašalinė propoganda, kuri dėjo tiek daug pastangų apardyti sandariečių frontą ir į mūsų tarpą įvaryti kyli, pasirodė nieko nereikianti. Mes per daug gerai žinom savo oponentų "geimį", arba "trikus", ir greit juos pagaunam už uodegos. Todėl Brooklyno, arba Clevelando garsiakalbiai tegul neapgaudinėja savęs tuščiomis iliuzijomis.

Sekančiomis dviem dienomis aplankiau Lawrence, Lyną ir kitas vietas, šeštadienio rytmetėje p. Geo. Dragašius nuvežė mane į garsią lietuvių medikalishų instrumentų dirbtuvę: — "Boston Instrument Manuf. Co.", apie kurią jau buvo rašyta "Sandaroje". Pie-

tų laike turėjau garbės sutikti Lietuvos garbės konsulą adv. A. Shallną, su kuriuo papietavom Boston City Club ir ilgai šnekučiavom apie visokią "politiką". Grįžus į South Bostoną, mane pasitiko p. S. Jakubauskas ir p. J. Arlauskas ir sykiu aplankė visą eilę vietinių įstaigų ir bižniurių. Vakare išvažiuojam į Norwood, Mass., kur buvo rengiama vakarienė ir prakalbos.

Ten Kur Nemunas

Ten kur Nemunas banguoja Tarp kalnų, laukų. Broliai vargdieniai dejuoja Nuo senų laikų.

Ten močiūtė užlingavo Raudomis mane, Į krutinę skausmą savo Ljejo nežinia. Gėrios užė ten, minėjo Tuos Didžius laikus, Kad lietuvis netikėjo. Jog belaisvis bus.

Ten apleistos pilys griuva Ant kalnų aukštai; Milžinų ten kaulai puva, Verkia jų kapai. Maironis.

Geriausias budas nuvalymui savo akinių, kad žibėtų, tai su amonija ir vandeniū. Užlašink kelis lašus ant akinių ir pasikui nuvalyk su skaruliū.

ATYDA!

TAVERNŲ SAVININKAI

Kuomet jums reikalinga geros Degtinės ar Vyno — Pašaukite

Phone LAFayette 3632-33

SOUTH SIDE WHOLESALE LIQUOR CO.

John F. Skorpik, Sav.

1945 W. 47th St. Chicago, Ill.

AGENTAI:

Louis Mingėla, John Polek ir Benny Ratek

Nebus Niekur, Taip Patogu Kaip Po Savo Stogu

JEI TAMSTOS MANOTE STATYTI SAU NAMĄ PASIRINKTOJ APYLINKĖJ, TAI LEISKITE MAN SUTEIKTI JUMS KELETĄ PATARIMŲ IR PASIU-LEMŲ.

DABAR YRA LAIKAS PRADĖTI DARBĄ IR ĮSIGYTI TOKI NAMĄ, APIE KURĮ JUS NUOLAT. SVAJOJAT. ATVAŽIUOKIT PAS MANĖ Į OFISĄ IR AS JUMS PARODYSIU UZBAIGTUS NAMUS. KURIE JUMS PATIKS IR BUS LABAI PRAINAMI.

John Pakel

GENERAL BUILDING CONTRACTOR

6816 S. Western Ave. Tel. Grovehill 0306

Liuposos Valandos Pasiskaitymai

Senovės Prusiai ir Jų Liekanos

Apie Išnaukintą Lietuvių Padermę

Lietuvių giminės — Prusiai gyveno vakaruose, išsiplėtę į rytus nuo pat Vislos upės žiočių. Jie kalbėjo senprusių, lietuvių kalbai artimomis tarmėmis ir skirstėsi pamėžonimis, pagėžonimis, varniais, natan-gais, samiais (sambiais), galindais ir bartais. Jų kaimynai prusais vadino taip pat sudavus, nadravius ir šalavius, kurie gyveno vasaros rytuose bei rytuose, nuo Kuršų jūranos, iki dabartinės Kauno rėdybos ir dar šiapus Suvalkų sienos.

Anos trys giminės tačiau kalbėjo lietuvių kalbos tarmėmis; rytuose jos siekėsi su kitomis lietuvių giminėmis ir yra išlikusios ligi pat mūsų laikų. Tatai yra Prūsų lietuviai, kurių kraštas vadinasi Prūsų, arba Mažojoji, Lietuva. Antrą dalį, taip pat dalį Vakarinių Prūsų sudaro buvęs senprusių kraštas. XIII a. kovose kryžiečių išžudyti ar pavergti, ligi XVII a. pusės senprusiai galutinai buvo išnaikinti. Vienintelis jų atminimas tėra krašto bei atskirų vietų išlikę senovės vardai.

Prūsų Liekanos Didžiojo Lietuvoj

Kai kurie prusai VIII a. kryžiečių spaudžiami išbėgo Lietuvon. Čia kunigaikščiai įkurdino juos pietuose ir rytuose, gudų (rusų, baltrusių) pasieniais, daugiausia dabartinėje Gardino rėdyboje, butent, šiaurinėse Gardino ir Slanimo apskrityse.

Lietuvos prusai yra pasižymėję, narsiai Gardiną prieš totorius gindami, Nors didelė išeičių dalis Prusuose sugrįžo ir prisiečių kūrė savo tautiečių likimą, bet ir Lietuvoje jų nemaža yra likę, su lietuviams ar gudais ilgai sumišusių. Prūsų išeičiams reikėtų prisikirti Prūsų, Pruselių, Pruseikių, Bartelių, Barčių, Bartininkų ir panašių vardų sodžiai, kurių tiek užėname Suvalkų, Vilniaus, net tolimoje Minsko apskrityje, nes ton pusėn, greičiausia, ir bus prusai bėgę. Kauno gub. šitokių vietų vardų daug rečiau užėname.

Garsios Mississippi Upės Atradimas

Įvairiuose miestuose ir kaimeliuose prie Mississippi upės, žmonės visokiomis iškilmėmis minėjo 400 metų sukaktį balto žmogaus atradimą šiaurų Amerikos milžiniško vandenkelio.

Algonquin Indijonai vadino tą upę "Missi Sipi" (jų kalboje tas reiškė didžiulė, ilga upė), bet vardas klaidingai išverstas pirmųjų Europos tyrinėtojų į "tėvas vandenį". Bet šandien dainose ir pasakose "Ol Man River" yra simbolius sentimentalinės pagarbos ir neišpasakytai sunkaus darbo tukstanciams negrų, kurie prie jos krantų gyveno, vargo ir kentėjo.

Hernando de Soto, ispanas, beieškodamas aukso, keliavo vakarus iš Floridos ir jis pirmą kartą savo kelionėje pasiekė tą upę gegužės mėn. 1541 m. sako pranešimas iš National Geographic Society. Sakoma, kad jis stovėjo vietoj kur Clarksdale šandien randasi Mississippi valstijoje. Su savo vyrais jis persikėlė per upę ir vyko toliaus į vakarus, bet neradamas aukso vėl sugrįžo prie upės pakrančio, prie Red River įtakos. Ten de Soto apsirgo ir už kiek laiko mirė, jis buvo palaidotas upės vandenyse, kurią jis atrado.

Už šimtmečio, kiti narsūs ir drąsūs vyrai iš Meksikos matė tą upę, bet tik 1673 m. Father Marquette ir Father Jiliot, prancūzai jezuitai, pasiekė ją iš Lake Michigan. Devyniais metais vėliau, kitas prancūzas La Salle, sekdamas jezuitų prakirstą kelią, sekė upę pakol pasiekė jos įtaką. La Salle buvo pirmas baltas vyras tą atlikęs. — FLIS.

Keletas Faktų Apie Pensylvaniją

Pirmieji Pensylvanijos kolonistai buvo švedai ir suomiai. Jie ten atvyko 1643 metais po vadovystė John Printz. Įgaliotas švedijos karalienės Christinos jis įsteigė čia valdžios ofisus ir teismus.

Pensylvanija buvo pirmutinė valstija, panaikinusi vergijos įstatymus. Vasario 29 dieną, 1780 metais buvo priimtas bilius, kad jogs naujagimiai bėdikis negali skaitytis vergu.

Kietasis anglis pradėtas naudoti 1759 metais; pirmutinė Amerikoje popieriaus dirbtuvė iš medžio įsteigė 1690 metais, prie Wissahickon upės.

Pittsburghe įsteigė pirmutinė radio stotis — KDKA. "Broadcastinti" pradėta lapkričio 2 dieną, 1920 metais, pranešant Hardingo-Cox prezidentinius rinkimus.

Pasižadėjimas Pirkti Karo Bondsus

Pasisakykite Kiek Išgalėsite Jų Pirkti Bėgyje Mėnesio ar Metų

Šiam pirmadieny ir antraadieny į jusų namus apsilankys valdžios paskirti asmenys ir paklaus kiek jus išgalite pirkti į savaitę, mėnesį ar metus karo bondsų. Apsigalvokite iš kalno ir pasakykite tam, kuris jusų klaus. Nors niekas jusų nevers vykinti tą pasižadėjimą, bet valdžia norėtų žinoti kiek maždaug ji gali tikėtis paramos iš savo piliečių. Šie karo bondsai yra saugūs investimentas, neša nuosimtį ir sykiu jie gelbsti laimėti karą. Todėl pirk jų kuodaugiausiai, pirk kiek tik išgalėdamas.

Siekimas į Laisvę

Varguos išauge, skausmų rėdyti Po margą žemę žiedus nešiojom. Aidais prabėgam, vilties sugaunam Ir kylam, kylam į šviesų dangų.

Ir Saisčios dukros ir narsūs broliai Visi mes kaupiam tėvynės dvasią, Kad tik pasaulis rustus nebūtų — Kad jis išgirstų ugdytą balsą.

Mes busim šviesūs, kaip kunigaikščiai, Kurie tėvynėi išugdė laisvę, Ir meldės žemei, dievų išpraše Palaimint amžiams didvyrių kraštą.

Į naują žygį mes turim rengtis, Tegul kiekvienas narsiai kovoja, Nes mūsų žemė ištroško laisvės, Ir senos pilys ainius surinko.

Ir ištesėsim kovon pakilę, Vaidoto, Margio, Keistučio drąsa! Laimėt ar žuti! Likimas skiria, O taip stiprėja ir mūsų žemė!

Faustas Kirša, — 1919 m.

Širdinga Padėka

Dr. Normantas Taria Ačiū Tiems, kurie Įteikė Jam Dovaną

- Peter Juozapaitis
- Mr. ir Mrs. Drasutis ir Duktė
- Mr. ir Mrs. J. B. Ashby
- Mr. ir Mrs. I. A. Pikiel
- Mr. B. Newronas
- Mr. ir Mrs. A. Samuilis
- Mrs. ir Mrs. F. Vollandis
- Mr. ir Mrs. A. Shimkus
- Mr. ir Mrs. T. Burbath
- Mr. ir Mrs. J. Aleksa
- Mr. J. Tiekzus
- Bruno Zully
- Mr. ir Mrs. S. Slažas
- Mrs. P. Burbath
- Mrs. A. Bružas
- Mr. K. Irksas
- Mr. ir Mrs. S. Janush
- Mrs. S. Padgurskis
- Mrs. Zaturski
- Mr. ir Mrs. Ed. Samuilis
- Mr. ir Mrs. A. Tiekzus
- Mr. J. Sugžda
- Mr. ir Mrs. F. Mažeika
- Mr. ir Mrs. Nebijojantis
- Mr. John Panusis
- Mr. ir Mrs. Narvid
- Mr. P. Puchkoras
- Miss Connie Bartosh
- Mr. ir Mrs. L. Krauchunas
- Mr. W. Vaitekus
- Mr. Jonas Lendraitis
- Mr. ir Mrs. Atrškevičius
- Mrs. Pukienė
- Mr. Leo. Norkus. Jr.
- Mr. K. Beinarauskas
- Mr. A. Tiekzus. Jr.
- Mr. James Norwood
- Dr. A. J. Zimonth
- Mrs. J. Sickel
- Mr. Yanukienas
- Mr. ir Mrs. Petraitis
- Mr. S. Lovick
- Mr. J. Petrauskas
- Mr. P. Arbitin
- Mr. ir Mrs. Zigmont
- Mrs. Rutkus
- Mrs. Anna Burba
- Mrs. Ona Brazaitienė
- Mr. W. Morkun
- Mr. Schuman
- Mr. ir Mrs. Juška
- Mr. Peter Wodman
- Miss E. Zilevicz
- Mr. J. J. Zully
- Mr. Chas Sabon
- Mr. A. Morkun
- Mr. George Sukis
- Mr. ir Mrs. Yudis
- Mr. A. Mielinis
- Mr. A. Churas
- Mr. ir Mrs. Rizgin
- Mr. Joseph Sinens
- Miss E. Klavas

Blogi Reiškinių Musų Kasdieniam Gyvenime

Nejaugi Taip Lengvai Viską Ir Užleisim?

"Sandaros" 17 num. pranešta, kad lietuvių garsųjį Birutės vardu daržą nupirkę lenkai. "S." prie to jokios pastabos nepadėjo, lik tas lietuviams visai neapeina.

Rodos, pernai užėjome prie Kean ir Archer ave. į vieną aludę, kame visad buvo lietuvis savininkas, nes čia daugiausia lietuvių važinėja. Paprašius lietuviškai kad duotų gerti, atsakė, jog nesupranta. Pasirodo, jog tą įstaigą nupirkto lenkai.

Dabar užgirdau, kad "lenkai nupirko Birutės daržą." Reiškia dar vienas mūsų bižniškis pralaimėjimas. Ne gana to, juk tie žmonės buvo didžiausieji lietuvių neigėjai pracityje. — A. R.—kas.

Mano Keletas Žodžių Pilietybės Reikalais

Nors valdžia ir privatus asmenys deda daug pastangų padaryti visus piliečiais, bet visvien dar yra daug žmonių, kurie atrodo nieko negirdėję apie pilietybę.

Jie patys gal nežino, jog nebūnant piliečiais, jie labai daug nukenėia. Dabar socialiai reikalai taip sutvarkyti, kad pilietybė reikalinga.

Pavyzdžiui, piliečiui senukui ar senelai sulaukus 65 metų duodamas \$40. į mėnesį. Bet senukas, kurs nėra pilietis, pensijos gauti negali. Jis gali gauti tik taip vadina-mą emergency relief. Šis senukas aplamai gauna tik \$12. Su dvylikla dolerių niekas pragyventi negali, ypatingai šiais laikais, kada viskas yra taip brangu. Su \$40.00 žmogus, senelis ar senelė gali pragyventi žmoniškiai. Tad užves-

Phone Virginia 9493 Moterims Trečiądienį

SOUTH PAULINA

RUSSIAN TURKISH BATHS

ATLANKYKIT SVEIKATOS PIRTĮ

Naujai įrengtas rusiškas kambarys su akmenų krosnim. Kambareliai dėl pagulėjimo. Kainos labai prieinamos

ELEKTRIKINIS GYDYMAS

Mineralinė, sulferinė vario duoda didžiausią kraujo cirkuliaciją, kuomi galima išsigelbėti nuo visokių ligų.

1657 West 45th St. Kampas S. Paulina St.
A. F. CZESNA, Savininkas

VIETA, KUR CHICAGOS LIETUVIAI PERKA SAU ANGLIS

Mes užlaikom tik geriausios rusies anglis ir turim didelį pasirinkimą. Kainos labai prieinamos; užganėdinimas užtikrintas.

Vilija Coal Co.

3700 So. Spaulding Ave. :: Chicago, Ill.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA.
Tel. Lafayette 2584.

kime lietuviai savo tarpe vėjų, kad nepaliktu nei vieno, kuris nebutų pilietis.

— Pilietis.

Skaitykit "Sandarą"

Rudas cukrus reikia laikyti drėgnoje vietoje kaip sklepe arba ledų šėpoje, kad nesukietėtų ir nepasidarytų iš jo grumstai.

KAIP PASIKLOSI — TAIP IŠMIEGOSI

Sako Sena Lietuvių Tautos Patarlė —

Todėl pradėkite taupyti seniausioje ir tvirtiausioje lietuvių įstaigoj, kuri per 45 metus savo pasekmingu patarnavimu, gerais ir sunkiais laikais nenuskriaudė nė vieno kliento. Indėliai aprausti Fed. Įstaigoj ligi — \$5,000.00. Mokame 3½ nuosimėių.

Isigykite ir atnaujinkite namus, o mes Jums pagelbėsime išduodami ilgametės paskolas lengviausiomis sąlygomis, nes sąžiningai patarnaudami mes nuolat turim stambias sumas paskoloms išdavinti. Nė vienas pamatuotas prašymas nebus atmestas.

KEISTUTO SAVINGS & LOAN ASS'N

JOS. M. MOZERIS, Sekr.

3236 S. Halsted St. Phone Calumet 4118

PIRMOS RUSIES NAMAMS MATERIOLAS

ZEMA KAINA

PIRM PIRKIMO

Atvyk į mūsų jardą ir apžiūrėk staką ir aukštą rusį LENTŲ — MILLWORK — STOGŲ ir NAMŲ MATERIOLA. Dėl garažų, porčių, viškų, sklepy ir flatų. PASTITARK SU MUSŲ EKSPERTAIS dėl konstrukcijos ir pertaisymo namų.

APROKAVIMAS DYKAI • Cash arba Lengvais Išmokėjimais
STANLEY LITWINAS, Geenral Manager
CARR-MOODY LUMBER CO.
LIETUVIAI SALESMANAI
3039 So. Halsted St. Tel. VICTory 1272

NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS

STATOM VISOKIOS RUSIES NAMUS—
DIDELIUS IR MAZUS.
Turime 18 Metų Patyrimą Namų Statymo Bizny.
Kreipkitės Prie Musų Del Apskaitliavimų ir Kitokių Informacijų.

REAL ESTATE
2555 W. 47th St.

AUDITORIUM RESTAURANT

3131 S. Halsted St.

LIETUVISKI ir AMERIKONISKI VALGIAI SU GERIAUSIU SKONIU.
MANDAGUS PATARNAVIMAS.
P. Balciunas ir M. Kovarski, Sav.

Leo Norkus, Jr. AMBROSIA & NECTAR

Beer Distributor

GERKIT TIK GERĄ ALŲ, padarytą Chicagoj. Visi geria ir mėgsta AMBROSIA ALŲ, bet, prie to, išdirbėjai nusprendė padirbti dar geresnį alų, kurį užvardino—NECTAR. Šis Alus yra pagamintas iš importuotų pirmos rusies produktų.

Urmo (Wholesale) kainomis pristato į aines ir kitas įstaigas. Visuomet kreipkitės pas NORKŲ kur gausite greitą ir teisingą patarnavimą.

2259 W. Cermak Rd. Tel. Monroe 0808

